

خشا ب پُر کارگردانان دفاع مقدس

در حالی که با گذشت 26 سال از جنگ تحمیلی و موانع موجود در ساخت فیلم‌های دفاع مقدسی، به نظر می‌رسید تولید فیلم‌هایی با این مضمون در غبار فراموشی و بی‌اعتنایی فرو رفته است، اخبار ساخت چند فیلم در حوزه دفاع مقدس از سوی فیلمسازان سرشناس بار دیگر امیدها را در این زمینه زنده کرد.

در حالی که با گذشت 26 سال از جنگ تحمیلی و موانع موجود در ساخت فیلم‌های دفاع مقدسی، به نظر می‌رسید تولید فیلم‌هایی با این مضمون در غبار فراموشی و بی‌اعتنایی فرو رفته است، اخبار ساخت چند فیلم در حوزه دفاع مقدس از سوی فیلمسازان سرشناس بار دیگر امیدها را در این زمینه زنده کرد.

به گزارش جام‌جم، بارزترین تجلی جنگ تحمیلی در عرصه سینمای ایران، شکل‌گیری گونه دفاع مقدس است که مولفه‌های آشکاری از سینمای جنگی دنیا دارد و می‌توان از آن به عنوان زیرمجموعه گونه جنگی نام برد. در واقع فیلم‌های دفاع مقدسی با توجه به منحصر به فرد بودن فضای جنگ ایران و عراق، مولفه‌های مستقل خود را به وجود آورد و برخی ویژگی‌ها و حس و حال‌هایش در هیچ‌کدام از آثار مشابه دنیا قابل ردیابی نیست.

فیلمسازان مختلفی در طول سال‌های جنگ و به سبب روحیه ایجاد شده، دست به تولید آثاری در این عرصه زدند و به دلیل تعدد ساخت چنین آثاری مفتخر به نشان کارگردانان حوزه جنگ شدند و تماشاگران آنها را بیشتر با آثار جنگی و دفاع مقدسی می‌شناختند. ابراهیم حاتمی‌کیا، زنده‌یاد رسول ملاقلی‌پور و جمال شورجه سه نفر از شاخص‌ترین فیلمسازان عرصه دفاع مقدس در آن مقطع بودند که آثار ماندگار و مطرحی در این زمینه ساختند.

حاتمی‌کیا با آثاری مثل دیده‌بان، مهاجر و وصل نیکان، ملاقلی‌پور با فیلم‌هایی مثل افق، بلمی به سوی ساحل و پرواز در شب و شورجه با آثاری مثل حماسه مجنون و عملیات کرکوک جایگاه خود را در میان فعال‌ترین و شناخته‌شده‌ترین چهره‌های عرصه سینمای جنگ و دفاع مقدس تثبیت کردند. البته دیگرانی نیز بودند که هر از گاهی و بنا به احساس وظیفه یا اقتضائات سینمایی دست به فعالیت در این عرصه می‌زدند. تولید فیلم‌های جنگی تا مدت‌ها بعد از دوران دفاع مقدس و تا پایان دهه 70 نیز ادامه داشت و ساخت این آثار با اقبال تماشاگران مواجه می‌شد.

اما از دهه 80 به بعد میزان تولید در این زمینه افت کرد و فقط هرازگاهی فیلمی در این ارتباط تولید می‌شد یا به دلیل تغییر مناسبات دو کشور درگیر جنگ دیروز دیگر خبری از آن رویکرد تهییجی دهه 60 نبود و برخی فیلمسازان حتی گاهی خود کارگردانان شناخته شده این عرصه در گذشته، در آثار امروزشان نگاهی متفاوت‌تر به مقوله جنگ و مقاومت ارائه کردند.

ولی امیدواری‌ها در این زمینه از جشنواره سال گذشته فیلم فجر افزایش یافت و نشان داد که سینمای ما پس از مدت‌ها به فیلم‌های دفاع مقدسی لبخند زده است. موفقیت دو فیلم «شیار 143» و «چ» در بزرگ‌ترین رویداد سینمایی کشور و وجود دو فیلم «چ» و «معراجی‌ها» در میان اکران طلایی نوروز نشان از تغییر و تحولاتی مثبت در این زمینه دارد. اما این نوید آنجا قوت می‌گیرد که بدانیم چند چهره شناخته شده سینمای ایران تقریباً به‌طور همزمان در حال تحقیق روی پروژه‌های دفاع مقدسی هستند و بزودی فیلم‌هایی را درباره دوران جنگ تحمیلی کلید خواهند زد.

بیشتر این آثار هم با تکیه بر سرداران شهید جنگ و محوریت آنها به عنوان قهرمان ملی و عملیات‌های مطرح دوران دفاع مقدس تولید می‌شود.

ابراهیم حاتمی‌کیا بعد از فیلم موفق «چ» و روایت مقطعی از زندگی شهیدان مصطفی چمران، اصغر وصالی و تیمسار فلاحی، قصد دارد فیلمی با موضوع عملیات بیت‌المقدس را کارگردانی کند. این فیلم که هنوز نامی برای آن در نظر گرفته نشده، فعلاً در مرحله تحقیق و نگارش فیلمنامه است.

کمال تبریزی که ساخت فیلم‌های دفاع مقدسی چون عبور، در مسلخ عشق و کمدی جنگی لیلی با من است را در کارنامه دارد، در آینده‌ای نزدیک فیلمی را براساس زندگی شهید حسن باقری یکی از سرداران جنگ تحمیلی خواهد ساخت. سیدرضا میرکریمی، کارگردان فیلم‌هایی چون زیرنورماه و یه حبه قند هم بزودی و برای اولین بار یک فیلم سینمایی با موضوع دفاع مقدس را کارگردانی می‌کند. «ابراهیم در آتش» حاصل تحقیق دوساله میرکریمی است و ساخت آن به‌طور مشترک با مشارکت انجمن سینمای دفاع مقدس، سازمان سینمایی و حوزه هنری انجام خواهد شد. این فیلم که فیلمنامه آن را محمدرضا گوهری نوشته بزودی وارد مرحله پیش‌تولید می‌شود.

میرکریمی همچنین در کنار این پروژه، چند وقتی است که مشغول کارگردانی مجموعه مستند «نام‌ها» است که به بررسی زندگی برخی سرداران شهید دفاع مقدس اختصاص دارد. تاکنون چند فیلم از این مجموعه مثل شهید چمران و شهید دوران به مرحله نهایی و رونمایی رسیده‌اند و آثار مربوط به شهدای دیگری چون باقری، باقری و شیرودی نیز تا اوایل سال بعد آماده ارائه می‌شوند.

بهروز افخمی، کارگردان فیلم آماده اکران «آذر، شهدخت، پرویز و دیگران» نیز از جمله کارگردانانی است که برای اولین بار سراغ مقوله جنگ و دفاع مقدس رفته و بزودی کارگردانی فیلمی به نام «خمسه خمسه» را آغاز خواهد کرد. طبق شنیده‌ها این فیلم به داستان زندگی شهید مهدی باقری می‌پردازد.

عبدالحسین برزیده از کارگردانان شناخته شده سینمای جنگ نیز که فیلم‌هایی چون دکل و پرواز خاموش را در کارنامه دارد، بزودی مجموعه تلویزیونی را با نام «حاج احمد متوسلیان» کارگردانی می‌کند و به بهانه پرداختن به زندگی این شهید بزرگوار، عملیات‌های مهمی همچون فتح‌المبین، بیت‌المقدس، محمد رسول‌الله و آزادی خرمشهر را به تصویر خواهد کشید.

انتشار این اخبار درحالی است که اعلام آمادگی و حضور کارگردانان شناخته شده‌ای چون ابراهیم حاتمی‌کیا، محمدمهدی عسگرپور، نرگس آبیاری، حمید بهمنی، کیومرث پوراحمد و انسیه شاه‌حسینی در سیزدهمین جشنواره بین‌المللی مقاومت که هفته اول مهر امسال برگزار می‌شود، نشان می‌دهد چراغ رو به تاریکی سینمای جنگ و دفاع مقدس دوباره در حال شعله‌ور شدن است.

علی رستگار / جام جم